(Nro. 169.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 86. 26. Lipca 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiące

Uwiadomienie:

Stosownie do uwiadomienia (obacz Nr. 147/75 gazety) wydanego pod d. 15. Czerwca b. r., Dyrekcyia uprzywileiowanego Austryiackiego narodowego Banku, podaie do wiadomosci publiczney zamknięty z ostatnim Czerwca b. r. Wykaz ogólnych dochodów bankowych za pierwsze półrocze; (Wykaz ten załączony iest do dzisieyszey gazety ·/.).

W Wiedniu d. 6. Czerwca 1820.

Józef Hrabia Dietrichstein,
Gubernator uprzywileiowanego Austryiackiego Banku narodowego.
Jan Henryk Kawaler de Geymüller,
tegoż Zastępca.
Jan Marcin Pacher,
Dyrektor Banku.

Z Wiednia dnia 14. Czerwca. — Jey Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiężna Klementyna Xiężna Salerno przybyła tutay z Perserbeug w pożądanem zdrowiu i wysiadła w letnim pałacu Cesarskim w Schönbrunnie.

Cesarstwo Ichmość spodziewani są tu w ciągu przyszłego tygodnia.

JO. Xiąże Metternich przybył nocy zeszłey do Stolicy ze swoiey podróży do Czech.

Poseł nadzwyczayny Szacha Perskiego Mirza Abul Hassan Chan przybył tu powracaiąc do Tehranu; za kilka dni uda się on daley przez Petersburg na mieysce swego przeznaczenia.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

List z Puerto Cabello datowany pod d. 2 Maia donosi, że Kongres Angoustury wysłał dwóch Deputowanych do Jenerała Arana z oznaymieniem, iż skoro zaprzysiężona będzie Konstytucyia w Carracas, Powstańcy gotowi są uznać Władzę Hiszpańską. Mowią, że Jenerał Arana miał zatrzymać u siebie Deputowanych a przełożenie ich posłał natychmiast Don Pablo Morillowi Dowodzcy woyska Królewskiego.

Indyie Południowe.

Z Sidney (w nowey południowey Walii) nadeszły gazety dochodzące do ostatniego Lutego. Od połowy Grudnia z. r. przybyło tam sześć okrętów z Anglii i Irlandyi; okręty te przywiozły 945 wynowayców i 45 dzieci, z tych wszystkich umarło tylko dwie osób w podróży; ieden z tych okrętów odbył podróż tę w 96 dniach. Okręt Francuzki Urania wysłany na odkrycie krain pod dowodztwem Kapitana Freycinet, odwiedził tę osadę w miesiącu Grudniu a niebawnie potem i okręt Rossyyski. Kapitan Freycinet dał ucztę, na którey dwie dziewcząt z kraiowców, wychowanych w szkołach Sidneyskich z przyiemnem tańczyły ułożeniem. Sława tych szkoł ściągnęła pewną liczbę młodych ludzi z Nowey Zeelandyi, pomiędzy nimi znaydował się syn Schuniga, iednego z tamecznych Naczelników; żądali oni, aby do tych szkoł nie przyimowano cudzoziemców, lecz żądanie to nie otrzymało zezwolenia.

W Othaicie wyszedł z druku przekład Ewanielii S. Lukasza w języku Othaickim w 3000 exemplarzach, które prędko rozkupiono. Chrześciaństwo rozszerza się iuż także na wyspach Pallizerskich i innych położonych ku wschodowi.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług naynowszych wiadomości odebranych z Londynu z daty 30. Czerwca, tayny Wydział Izby Wyższey zaymował się ciągle śledztwem papierów załączonych do Poselstwa Królewskiego uczynionego Izbie względem postępowania Królowey. Pierwszego zaraz dnia obroncy prawni podali zapieczętowany list ze

)(

strony Królowey Wydziałowi, który wzbraniał się go przyiąć.

Na d. 27. Margrabia Lansdown i Lord Erskine żądali oddalić się z taynego Wydziału, zezwolono na ich żądanie a Hrabia Hardwicke i Lord Ellenborough zostali mianowani w ich mieyscu. Sądzą, że Wydział tayny zda sprawę w pierwszych dniach b. m., i natenczas, gdy Izba osądzi potrzebę dalszego postępowania, takowe odłożone bydź ma do przyszłego posiedzenia, aby strony miały czas do zebrania dowodów i stawienia świadków. Podług innych zaś wieści ma bydź ieszcze nadzieia dobrowolnego zagodzenia tey sprawy.

Wyspa S. Heleny.

Listy z wyspy S. Heleny z d. 2. Maia donoszą, iż dnia tego Jerzy IV. ogłoszony został Królem Wielkiey Brytanii i Irlandyi i że Hrabia Balmain, który zaślubił sobie na d. 26. Kwietnia Mis Johnson szesnastoletnią córkę Lady Lowe, tegoż samego dnia (20. Maia) wsiadł na okręt kompanii Jenerała Harris ze swoią młodą małżonką i udał się do Anglii.

Francyia.

Monitor z d. 28. Czerwca umieszcza także szczególnie doniesienia o rozruchach, które za przykładem Paryża zaszły były i na innych mieyscach Francyi.

Na d. 26. Czerwca ciągły się daley rozprawy względem prawa wyborowego. Hrabiowie Boissy d'Anglas i Daru mówili przeciwko temu prawu, Xiąże Brogli o prawie a Hrabia Jules de Polignac i Kommissarz Królewski Hrabia Portalis za prawem.

Dnia 27. Czerwca na posiedzeniu Izby Parów zakończono rozprawy nad proiektem do prawa względem nowego systematu wyborowego, proiekt ten przeszedłszy już pierwey w Izbie Deputowanych bez żadnych dalszych dodatków, przyięty został 141 głosami przeciwko 56 i na d. 29 otrzymał sankcyię Królewską.

W Izbie Deputowanych, na d. 27. P. Benjamin Constant podczas rozpraw nad budżetem, wniosł niespodziewanie zarzut, przez co sprawił poruszenie a nawet żądał, aby Izba tak długo zawiesiła swoie rozprawy, pokiby Ministrowie nie dali dostatecznego obiaśnienia względem wypadku przez niego doniesionego. P. Benjamin Constant twierdził, iż w chwili kiedy to mowi, ajenci, nie maiący prawnego rozkazu, ieżdżą po Departamentach dla odbierania listów, które Deputowani mieli pisać do swoich mocodawców; tak więc odebrano listy 4 Deputowanym Departamentu Sarthy, pomiędzy tymi także i list Benjamina Constant przez Ajentów, mieniących się bydź Urzędnikami pokoiu i na rozkaz P. Monnier Jeneralnego Dyrektora Policyi od osob, których iednak nie aresztowano a zatem uznano ie za niewinne. O toż to iest przeciwko Izbie zamach, którym została obrażoną w swoim Członku i z tąd widzi potrzebę uczynienia pomienionego wniosku dla zawieszenia rozpraw, dopókiby Ministrowie nie dali w tey mierze potrzebnych obiaśnień, atoli z powodu sprawiedliwych uwag uczynionych mu przez P. Villelès i Ministra Skarbu, że Deputowani co się tycze listowania nie maią żadnych szczególnych praw, lecz gdyby iakową czynnością przeciwną prawu skrzywdzeni się bydź widzieli, tak równie iak i inni obywatele udadź się maią o pomoc do właściwego Sądu. P. Benjamin Constant cofnął nakoniec swoy wniosek zastrzegaiąc sobie iednak wszystkie prawa iako obywatel. — Na posiedzeniu dnia następuiącego podał tenże Benjamin Constant Prezesowi Izby przełożenie, maiące za cel, aby Izba podała adres do Króla prosząc go o rozporządzenie, stanowiące, by wszystkie rozkazy i t. d. wydawane przez Dyrektora Jeneralnego Policyi Królestwa, podpisywane były przez iednego z odpowiedzialnych Ministrów, a to dla zapobieżenia nadużyciów, które przy wypełnieniu takich obowiązków połączone są z brakiem nieodpowiedzialności.

Monitor z d. 29. Czerwca względem wniosku uczynionego przez P. Benjamina Constant na posiedzeniu d. 27. t. m., wyraża się w sposobie następuiącym: Pewien Deputowany sądził, iż na posiedzeniu z dnia onegdayszego przerwie rozprawy nad budżetem, ściągaiąc uwagę Izby na zabranie papierów prywatney osobie w Departamencie Sarthy. Zdaie się, iż w tey mierze niepewnie był zawiadomiony; dla tego sądzimy sprawiedliwą bydź rzeczą, wypadek ten w należytem wystawić świetle. Niepodlega żadney wątpliwości, iak to uważał ieden z obecnych Ministrów (Minister Skarbu), iż na różnych punktach Francyi czynione były zabiegi, tym mniey wątpić trzeba, żeby sprawiedliwość nie miała dochodzić wątku onychże. W pierwszych dniach tego miesiąca przystąpił Sąd do śledztwa w domie nieiakiego P. Goyet, mieszkaiącego w Mans głównem mieyscu Departamentu Sarthy. Od owego czasu Minister sprawiedliwości w skutek różnych odebranych wiadomości i prawa, które mu służy do kierowania to-

kiem sprawiedliwości dla odkrycia sprawców przewinień, i który szczególniey bacznym bydź powinien na zamchy, wymierzone przeciwko spokoyności Państwa, oznaymił Prokuratorowi Królewskiemu, iż należałoby przystąpić na nowo do śledztwa w domu P. Goyet i dwóch innych mieszkańców tego miasta. Stosownie więc do owego przełożenia, przedsięwzięte zostało śledztwo przez Sędziego instrukcyynego na wezwanie Prokuratora Królewskiego; Urzędnik pokoiu przysłany przez Dyrektora jeneralnego Policyi pod rozkazy Prokuratora Królewskiego był obecny temu śledztwu. Papiery zabrane znayduią się w ręku sprawiedliwości. O to iest cały wywod tey sprawy. Żaden rozkaz, żadne zalecenie nie wyszło od Dyrektora jeneralnego Policyi, wszystko się stało na wezwanie sprawiedliwości a współdziałanie Policyi nie miało innego celu iak wspierać bieg sprawiedliwości. Zarzuty, wymierzone przeciwko Rządowi są bezzasadne; zarzut naruszenia taiemnicy listu odsłoniony iest przeciwko wszelkiemu pozorowi. Nie idzie tu ni o przeięcie listu, ni o rozpieczętowanie; ieżeli zabrane były listy, to zapewne były otwarte, zatem zagrabione bydź mogły, bo się tak zazwyczay dziać zwykło z listami znayduiącymi się pomiędzy papierami, których zagrabienie posłużyć ma sprawiedliwości do obiaśnienia w iey postępowaniu."

D. 29. Czerwca otrzymała Izba Deputowanych zdanie sprawy nad budżetem środków i sposobow wypłaty: „Budżet wydatków mowi P. Ganilh zdawca sprawy, ustanowiony iest na 737,412,000 franków, do czego summa 135,030,400 przypada na koszta poboru i różne wypadki; cała zatem służba publiczna na rok 1820 wymaga 872,442,400 franków. Pobór oznaczony iest przez kommissyią na 875,942,465 frank., należy sądzić z pewnością, że kommissyia odrzuci tę summę w średnim stosunku." — Nowe prawo, nakazuiące Członkom legii honorowey zupełnę zapłatę pensyi po 250 franków, przyięte 135 głosami przeciwko 29, i dnia następniącego przez Wydział Izby przełożone zostało Królowi. Dnia 30. Czerwca wszczęły się w Izbie mocne spory względem prośby Kawaler Bartholomeus Bacheville Officera gwardyi, który ponieważ udał się za Napoleonem na wyspę Elbę wskazany był zaocznie na śmierć wraz ze swoim bratem w roku 1815, Kawaler ten zbiegł potem wraz z bratem i włóczył się po Europie i Azyi, nakoniec stawił się dobrowolnie przed swoimi sędziami i został uwolniony. Tenże, sądzi teraz, iż niewinność brata przez uwolnienie iego iest uznaną i prosi Wydziału Dyplomatycznego, aby bratu iego, który dotąd zostaie w Turcyi podał sposoby powrotu do kraiu. Strona prawa i część środka sprzeciwiały się temu i zrządziły, iż w tey mierze przystąpiono do dziennego porządku. Hrabia Girardin zwrocił uwagę, że Izba nie iest zupełną (iest ona zupełną kiedy iest ieden głos więcey nad połowę Izby Członków 150) a tak P. Lameth ogłosił przedsięwziętą uchwałę za nieważną. Po mocnych rozprawach uchwaliła Izba czekać dopóki nie będzie zupełną. Prezes zapytał się w tenczas czyli ma kazać odczytać protokół, Izba się temu sprzeciwiła; poprzednicza zatem uchwała utrzymała się.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 1. Lipca głosowano na całą połowę prawa Skarbowego na rok 1820, to iest nad budżetem wydatków i takowy przyięto 173 głosami głosami przeciwko 8.

Przy rozpoznaniu proiektu utworzenia dwóch nowych Podprefektur w Korsyce P. Chabron Solilhac zdawca sprawy udzielił następuiących statystycznych wywodów: „Podług ostatniego przeliczenia, ludność Korsyki wynosi 171187 ludzi, zamieszałych wewnątrz kraiu i na naywyższych górach. Wyiąwszy główne obwody morskie druga i naywiększa część brzegów nie iest zamieszkaną. Wyspa liczy 427 wsi i siedem miast; mało co więcey iest w stosunku dawnych podań Pliniusza, który wspomina o 33 miastach a liczbę mieszkańców na 400000 podaie. Zmnieyszenie ludności przypisać należy poczęści napadom Saracenów i Barbaryyczyków, którzy w różnych czasach pustosząc wyspę od wieku IX. pędzili mieszkańców w głąb kraiu; częścią woynem kraiowym, które prowadzić musiała Korsyka przeciwko Genueńczykom i innym ludom chcącym ią uiarzmić. Grunta Korsyki w ogólności nie są uprawne, atoli w każdym względzie bardzo urodzayne. Gdyby tylko dobre okolice uprawione były, kray ten mógłby wyżywić 600000 mieszkańców. Grunta bez nawozu wydaią 10 plon a 15 z nowin. Produkta kraiowe są: wino, oliwa i krokos (farba czerwona). Lasy przynoszą wielkie pożytki Francyi, zaymuią trzecią część wyspy i dostarczaią mnostwo drzewa naypięknieyszego na budowę okrętów. Lasy niedostępne są sposobne do robienia smoły. W czasie woiennym, porty Korsyki są dla okrętów Francuzkich schronieniem. Mieszkańcy odważni i zręczni, lecz bez oświaty, podobni do Nomadow. Osadzonych zaocz-

nie na śmierć liczą około 400 osób, które zawsze w zbroyuem są powstanio. Korsyka kosztuie rocznie 3 miliony a przynosi 1,100,000 franków; mogłaby przynosić więcey, gdyby starano się o zachęcenie mieszkańców do rolnictwa i handlu!"

Odebrano w Frankforcie przez nadzwyczayną sposobność, wiadomość z Paryża datowaną pod d. 30. Czerwca, którą Dziennik Frankfórtski zawiera iak następnie:

„Nieprzyzwoita scena, który się Jenerał Domadieu dopuścił u Xięcia Richelieu, iest przedmiotem wszystkich rozmów w Stolicy. Początek tego wypadku w następuiącym opowiadaią sposobie:

„D. 25. udał się Jenerał do Xięcia Richelieu dla uskarzenia się, iż nie iest na stopniu czynnym. Prezes Rady Ministeryialney odpowiedział mu z rozkazu Królewskiego, iż ponieważ budżet Ministeryium woyny iest zamknięty, Minister tego Wydziału nie może iego przyiąc odwołania; na koniec ponieważ iego prośba napisana iest w stylu nieprzyzwoitym, więc życzy Król, aby ią odebrał i zapewnia go, iż co mu niestawać będzie do płacy, ze swoiey własney szkatułki wynagrodzić mu każe, ażeby mu zapewnił te same korzyści, iakie maią umieszczeni Jenerałowie równego iemu stopnia. Xiąże dodał, że Król ma słuszne powody, dla których go nie umieścił."

„Daleki, aby był godzin łaski Króla, podniosł Jenerał swoy głos i rzekł, iż nie żąda łaski, lecz sprawiedliwości i znaydzie pewnie środki do iey otrzymania."

„Xiąże Richelieu odpowiedział mu, iż spodziewał się uczynić mu przyiemność i zdaie się mu, iż bez zarumienienia można przyiąc łaskę swoiego Monarchy; nakoniec ieżli Jenerał nie ma zamiaru, aby rozmowa ta stała się wiadomą dla ludzi będących w przed pokoiu, zechce umiarkować swoy głos."

„Ponieważ Jenerał ten ieszcze mocniey zaczął mowić, Xiąże kazał mu opuścić pokoy i Jenerał poszedł."

Z powodu wypadku zaszłego z Jenerałem Donadieu wyraża się Monitor z d. 1. Lipca w następuiącym spobie:

„Jenerał-Porucznik Donadieu na rozkaz Jenerała Porucznika Dowodzcy pierwszey dywizyi woyskowey zaprowadzony został dzisiay rano do więzienia opactwa (Abbaye). Zapewniaią, iż powodem do tego środka miały bydź owe fałszywe i nieprzeystoyne twierdzenia, których dopuścił się Wicehrabia w rozmowie mianey na kilka dni wprzód z Prezesem Rady ministeryalney, a który upoważniony był do otworzenia mu myśli Królewskiey. Takie postępowanie przeciwko pierwszemu powiernikowi powagi Królewskiey, uważane bydź musi iako ciężkie przestępstwo obowiązków, które zachowywać powinni wszyscy żołnierze woyska Królewskiego.

Jenerał Donadieu oświadczył dawniey publicznie, iż z powodu wypadków Grenoblskich w roku 1816 i zarzucanych mu tamże okrucieństw poda skargę o potwarz.

Xiąże Deazes, który miewa ciągle każdego wieczora u Króla posłuchanie miał zaszczyt bydź przedstawiony rodzinie Królewskiey na d. 29. Czerwca. — Jenerał Clausel ieden z wygnańców obięty rozporządzeniem z d. 24. Lipca 1815, który tak, iak Jenerał Grouchy otrzymał pozwolenie powrócenia do Francyi wysiadł na ląd w Antwerpii. — Jenerał Grouchy przybywszy do Paryża miał posłuchanie u Xięcia Angouleme. — Konstytucyionista zapewnia, iż cenzura wykreśliła mu wciągu Czerwca 4623 wierszy.

Rozpoczęte roboty w Domremy dla wyporządzenia domu, gdzie urodziła się dziewica Orleańska i maiącego się postawić dla niey pomnika idą z pośpiechem. W iednym pokoiu zachowano z wielką starannością drzewo kamienie, mur i inne przedmioty z czasow tey bohaterki.

D. 1. Lipca w Sądzie Paryzkim (Assis) ukończoną została sprawa przeciwko uczestnikom tak zwaney Narodowey składki. P. Gassuin wskazany został przez Sąd na roczne więzienie i karę pieniężną 4000 franków; P. Bidault wydawca Konstytucyionisty na podobną karę pieniężną i osmiomiesięczne więzienie. Inni Dziennikarze wskazani zostali każdy na 2 miesięczne więzienie i 2000 franków kary pieniężney; wszyscy zaś nie odwołuiąc się ieden do drugiego na koszta processu.

Król mianował sławnego kapelmistrza Ferdynanda Paer, kawalerem orderu Królewskiego legii honorowey.

Wice-Prezydent nowey rzeczpospolitey Zea, ma przybydź z Londynu do Paryża, Rząd Columbii dał mu zlecenia do Dworów Francuzkiego i Angielskiego.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.